

ZAPOWIEDŹ MARSZU

Szanowni Państwo!

Obchody 162. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego rozpoczną się w dniu 17 stycznia 2025 roku w Szydłowcu.

Składam wyrazy uznania i wdzięczności wszystkim Osobom, dzięki którym w pamięci naszego narodu trwa przekazywane z pokolenia na pokolenie żywe wspomnienie o powstańcach styczniowych. Bardzo się cieszę, że samorządy lokalne, szkoły i przedsiębiorcy oraz środowiska patriotyczne kultywują tę piękną tradycję. Jestem mocno przekonany, że takie działania przyczyniają się do umocnienia patriotycznego etosu i ducha Polaków.

Przedsięwzięcie patriotyczne, jakim jest **XIX Marsz Szlakiem Powstańców Styczniowych 1863R** Szydłowiec-Mirzec, wkracza w decydujący moment przygotowań. Marsz szlakiem walk powstańczych z 1863 roku jest przykładem krzewienia patriotyzmu, przypomina o męstwie naszych przodków walczących o wolność Ojczyzny z carską Rosją.

XIX Marsz Szlakiem Powstańców Styczniowych 1863R jest przedsięwzięciem patriotycznym, organizowanym przez ZWIĄZEK STRZELECKI, jako zadanie cykliczne, o zasięgu ogólnopolskim, skierowanym do dzieci i młodzieży szkolnej, studentów, harcerzy, żołnierzy, strzelców i orląt oraz osób wyrażających chęć udziału, którym znane są symbole i wartości patriotyczne, narodowe i chrześcijańskie.

Uczestnikami Marszu są głównie strzelcy i orlęta Związku Strzeleckiego. Zapraszamy do udziału dzieci i młodzież szkolną, harcerzy, studentów oraz żołnierzy. Nie powinno zabraknąć samorządowców, strażaków, osób cywilnych i wszystkich świadomych swej przeszłości i pochodzenia, pełnowartościowych – umocowanych w polskośći – gotowych służyć Ojczyźnie.

I. Rys Historyczny

Marian Langiewicz został wyznaczony przez Komitet Centralny Narodowy na naczelnika wojennego województwa sandomierskiego. Płk Marian Melchior

Langiewicz przybył z zagranicy na ziemię sandomierską w początkach stycznia 1863 roku. W Radomiu w trakcie narady wytypowano 8 miejscowości, na które zaplanowano dokonać ataku, tam mieściły się tzw. mniejsze garnizony wojsk rosyjskich: Białaczów, Bodzentyn, Ilża, Jedlnia, Łągów, Opatów, Kozienice i Szydłowiec.

W noc styczniową napadu dokonano jedynie na 3 garnizony: Bodzentyn, Jedlnię i Szydłowiec. Na Bodzentyn atak poprowadzili bracia Dawidowiczowie z Suchedniowa, na Jedlnię Narcyz Figetti z pierwszym oddziałem z Radomia natomiast atakiem na Szydłowiec dowodził pułkownik województwa sandomierskiego Marian Melchior Antoni Langiewicz (naczelnik mianowany 9 stycznia 1863 roku przez Komitet Centralny).

Naczelnik wyznaczył 3 punkty zborne: Jastrząb, Szydłówek i najważniejszy Sadek. Szydłowiec stać się miał, punktem lokalizacji późniejszego ataku sił powstańczych i uderzeniowych na miasto Radom, gdzie mieścił się tzw. „garnizon większy”.

Naczelnik dysponował w Szydłowcu siłami około 300-400 ochotników. Podzielił oddział na 3 grupy. Pierwszą, dowodził kapitan August Jasiński, któremu przypadł atak na rotę żołnierzy rosyjskich rozlokowanych w domach na rynku katolickim. Drugą, Langiewicz wraz z ludźmi przybyłymi z Radomia (głównie gimnazjaliści), których przyprowadził Mieczysław Mściciel Korycki, oni mieli zająć koszary od strony Kielc. Trzecią dowodził inż. Bernard Klimaszewski z ludźmi przybyłymi z Suchedniowa, oni mieli zająć magazyn wojskowy. W Szydłowcu stacjonowały 2 kompanie (roty) pułku mohylewskiego w sumie 400 żołnierzy pod dowództwem mjr Rüdigera. Niestety, nie udało się przeprowadzić ataku zaskoczenia. Stało się to za sprawą Żydów z Jastrzębia (Mendel Konowecki i Abram Lubelski), którzy otrzymali po 40 rs. nagrody za uprzedzenie o napadzie. Powstańcy atakując miasto nie opanowali magazynu z bronią i „efektami” wojskowymi. Uznali się zwycięzcami, oszołomieni pierwszym ogniem bojowym zaczęli fetować swój chrzest bojowy i szukać odprężenia w licznych żydowskich wyszynkach. Nieprzyjaciela ani nie zniszczono, ani nie rozbito, przy tym nie przestrzegano zasad konspiracji oraz nie ubezpieczono się. Lekkomyślnie stracono owoce zwycięstwa.

Formując oddziały i wyznaczając dowódców nie przypuszczał Langiewicz, że spóźnione przybycie na punkty koncentracji pod Szydłowcem fatalnie zaciąży nad wynikiem całej akcji. W Jastrzębiu nierozważna konspiracja Wiśniewskiego, tam zgromadzeni z okolicznych miejscowości od godzin południowych manifestując swoją siłę do powstania się sposobili. W kościele wysłuchali modlitwy za pomyślność Ojczyzny, potem śpiewali hymny patriotyczne i dziarskie. Uderzenie na Szydłowiec było zaplanowane na godzinę 24.00 dnia 22/23 stycznia. Naczelnik Langiewicz uderzył na Szydłowiec dopiero o godzinie 2,00, a w tym czasie przekazano donos. Tymczasem mjr Rüdiger nie marnował szansy i o godzinie 7,00 zaatakował miasto. Atak przyniósł mu całkowity sukces. Powstańcy zostali rozbici.

Z rąk carskich żołnierzy zamordowanych zostało 36 mieszczan za okazaną pomoc powstańcom. Jeńców, jak podał „Żurnał wojennych diestwii” rosjanie wzięli podobno około 70, przyznając się do własnych strat 4 zabitych, 10 rannych i tyluż zaginionych. Między tymi jeńcami było 40 powstańców i 30 mieszczan z Szydłowca.

Zwycięzcy nie oszczędzili nawet starego proboszcza Aleksandra Malanowicza, którego pobitego nahajkami przywiązali do kibitki i popędzili wraz z jeńcami do Radomia.

Nie zrealizowawszy koncepcji koncentracji sił w Szydłowcu, Langiewicz z niewielką grupą najdzielniejszych wiarusów podążył do Wąchocka, gdzie była wyznaczona zapasowa koncentracja wojsk powstańczych.

II. Cel marszu

1. Celem przedsięwzięcia jest:

- 1) organizowanie inicjatyw kulturalnych i patriotycznych mających na celu upamiętnienie Powstania Styczniowego, jego bohaterów, miejsc bitew i potyczek oraz grobów i mogił;
 - 2) uczestniczenie w organizowanych uroczystościach podczas Marszu, zawodach sportowych, strzeleckich i konkursie historycznym;
 - 3) działanie na rzecz zdrowia, a zwłaszcza popieranie prozdrowotnych postaw oraz poszerzanie wiedzy i umiejętności w promowaniu własnego oraz wspólnego zdrowia;
 - 4) poznawanie historii Polski w oparciu o dokumenty nawiązujące do okresu Powstania Styczniowego;
 - 5) historia jako proces wspólnego poznawania bohaterów oraz miejsc historycznie związanych z Powstaniem Styczniowym;
 - 6) poszerzanie wiedzy z zakresu wojskowości, propagowanie obronności państwa, wychowanie w duchu patriotycznym w oparciu o hasło Bóg, Honor, Ojczyzna;
 - 7) formowanie wzorowych postaw obywatelskich oraz wyrabianie umiejętności zdyscyplinowanego życia;
 - 8) przeprowadzenie Apeli Pamięci, jako wyraz oddania hołdu Bohaterom Narodowym;
 - 9) znaczenie dewizy "Gloria Victis" (chwała zwyciężonym) rola walki powstańczej, sensu jej podejmowania, mimo klęski dla przyszłości Ojczyzny;
 - 10) wspieranie i udział w organizowanych wydarzeniach związanych z Powstaniem Styczniowym (1863-64),;
 - 11) promowanie do aktywnego uczestniczenia w organizowanych przedsięwzięciach;
 - 12) współpraca z samorządami lokalnymi, szkołami, organizacjami i indywidualnymi osobami celem upamiętnienia wydarzeń związanych z Powstaniem Styczniowym;
 - 13) edukacja w duchu patriotycznym dzieci i młodzieży szkolnej, poprzez przekazywanie wiedzy historycznej o Powstaniu Styczniowym, organizację prelekcji, wystaw i konferencji;
 - 14) organizowanie dla dzieci i młodzieży szkolnej konkursu historycznego nt. Powstania Styczniowego;
 - 15) formowanie wzorowych postaw obywatelskich i wyrabianie zdyscyplinowanego życia w oparciu o organizację zajęć szkoleniowych;
- rola i znaczenie Powstania Styczniowego dla polskiej tradycji i narodowego dziedzictwa oraz przywiązania Polaków do idei wolności i niepodległości.

III. Założenia programowe marszu

Zapoznanie uczestników Marszu z przyczynami wybuchu i przebiegiem Powstania Styczniowego, jego Dyktatorami i Dowódcami, przebiegiem bitew, losami powstańców, ich rodzin i majątku.

1. Uczestnictwo w Marszu odbywać się będzie na płaszczyznach: edukacyjno wychowawczej, patriotyczno-obywatelskiej, sportowo-obronnej.
2. Metody pracy tj. elementy wykładu, dyskusja, scenki historyczne.
3. Formy pracy: grupowa, indywidualna.
4. Ewaluacja:

- sprawdzenie realizacji programu marszu na podstawie udziału i zachowań uczestników;
- stan zaangażowania i dyscypliny, stan świadomości, odpowiedzialności i aktywności;
- osobista umiejętność krytycznego spojrzenia na wykonanie zadania.

IV Przebieg i sposób realizacji marszu

1. Marsz odbywa się w oparciu o Regulamin Marszu, który jest podstawą prowadzenia wszelkich działań organizacyjnych.
2. Realizacja marszu odbywa się na historycznej trasie działań płk Mariana Langiewicza z 1863 roku z Szydłowca przez Sadek, Kierz Niedźwiedzi, Zbijów Mały, Grzybową Górę do Mirca.
3. Przebieg i zabezpieczenie marszu.
 - marsz odbywa się w kolumnie marszowej;
 - kolumna może tworzyć nie większe, jak 10 osobowe grupy ze względu na bezpieczeństwo, potrzeby i w celu dokonania uzgodnień;
 - trasa marszu została uzgodniona.
4. Bazę noclegową zapewnia organizator, do niego należy również, przygotowanie pomieszczeń noclegowych.
5. Uczestnicy marszu zobowiązani są do przestrzegania porządku w miejscach pobytu i noclegu oraz zadbanie o użyzione mienie.
6. Wyżywienie uczestnikom zapewnia Organizator: w piątek kolację, w sobotę cztery gorące posiłki, w niedzielę śniadanie oraz ciepły posiłek w Starachowicach.
7. Organizator zapewnia uczestnikom ubezpieczenie i nieodpłatny transport bagaży na trasie Szydłowiec-Mirzec oraz powrót do Skarżyska Kamiennej i Radomia autokarem lub busem.

Organizator Marszu:

Związek Strzelecki

ul. Rynek 15

26-610 RADOM

Roman Burek Komendant XIX Marszu

E-mail: komendant@związek-strzelecki.pl, Tel. +48 604 219 765